

KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

V Bruselu dne 20.12.2004
KOM (2004) 818 v konečném znění

ZPRÁVA KOMISE

„PLNĚNÍ CÍLŮ SPOLEČENSTVÍ V RÁMCI KJÓTSKÉHO PROTOKOLU“

(podle rozhodnutí Evropského Parlamentu a Rady 280/2004/ES o mechanismu monitorování emisí skleníkových plynů ve Společenství a provádění Kjótského protokolu)

1. Úvod

Toto je pátá zpráva o pokroku monitorování emisí skleníkových plynů ve Společenství a první zpráva podle rozhodnutí Rady 280/2004/ES o mechanismu monitorování emisí skleníkových plynů ve Společenství a provádění Kjótského protokolu (280/2004/ES). Tato zpráva obsahuje hodnocení skutečně dosaženého a plánovaného pokroku členských států a Společenství při plnění jejich závazků v oblasti emisí skleníkových plynů vyplývajících z Rámcové úmluvy Organizace spojených národů o změně klimatu (UNFCCC) a Kjótského protokolu.

Tato zpráva vychází z podrobné technické zprávy Evropské agentury pro životní prostředí (EEA) *Analýza trendů a prognóz v oblasti emisí skleníkových plynů v Evropě* (EEA, 2004).¹

Po přistoupení nových členských států obsahuje letošní zpráva poprvé údaje o emisích z 25 členských států. Všechny členské státy ratifikovaly Kjótský protokol, 23 členských států si stanovilo cíle ke snižování emisí podle Kjótského protokolu. Kromě toho je Společenství smluvní stranou Kjótského protokolu. Cíl Společenství zahrnuje pouze členské státy EU-15. Pro EU-15 bylo rozhodnutím Rady 2002/358/ES dohodnuto sdílení zátěže v souladu s článkem 4 Kjótského protokolu. Tímto ujednáním byl každému z 15 členských států přidělen zvláštní cíl ke snižování emisí (viz EEA 2004, kapitola 2.1, obrázek 1). Většina nových členských států se zavázala ke snížení svých emisí skleníkových plynů o 8 % oproti úrovni základního roku za první období Kjótského protokolu od roku 2008 do roku 2012. Maďarsko a Polsko plánují snížit své emise o 6 %. Kypr a Malta nejsou smluvními stranami přílohy I Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu, a proto pro ně neplatí žádné cíle stanovené v rámci Kjótského protokolu.

Ačkoliv tato zpráva hodnotí dosažené pokroky EU-25, vyzdvihuje mnoho jejích částí zejména výsledky vývoje v EU-15, neboť pro tyto země byl stanoven společný cíl a sdílení zátěže. Kromě toho existují mezi novými a starými členskými státy velké rozdíly v kvalitě údajů předložených pro rok 2002, a to zejména s ohledem na jejich úplnost a přesnost.

Součástí zprávy jsou i některé údaje o emisích týkající se tří kandidátských zemí – Bulharska, Chorvatska a Rumunska. Pro Turecko dosud nejsou k dispozici žádné údaje.

Tato zpráva vyhodnocuje skutečné údaje o emisích pro rok 2002 a rovněž prognózy scénářů „se stávajícími opatřeními“ a „s doplňujícími opatřeními“. Letošní zpráva obsahuje podrobnější informace o zapojení flexibilních mechanismů podle Kjótského protokolu, tj. společně zaváděných opatření, mechanismu čistého rozvoje a mezinárodního obchodování s emisemi. Dále uvádí také některé údaje pro odvětví „změny ve využívání krajiny a lesnictví“ (LULUCF). Na závěr hodnotí zpráva pokrok při provádění společných a koordinovaných politik a opatření.

¹ Kromě toho poskytuje příloha 1 podrobnější analýzu skutečně dosaženého a plánovaného pokroku a společných a koordinovaných politik a opatření a příloha 2 obsahuje údaje, z nichž vychází tato zpráva, a společné a koordinované politiky a opatření.

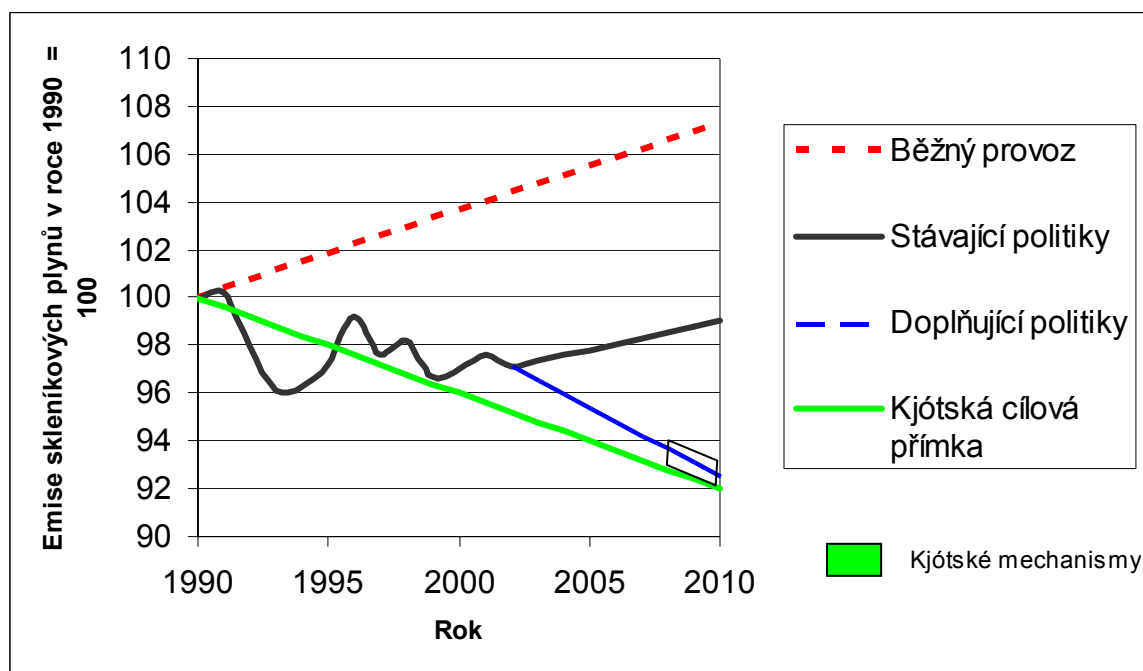
2. PLNĚNÍ CÍLŮ SPOLEČENSTVÍ V RÁMCI KJÓTSKÉHO PROTOKOLU

V roce 2002 se emise skleníkových plynů 25 členských států (EU-25)² oproti roku 2001 mírně snížily. Ve srovnání se základním rokem³ byly podle odhadů nižší o 9,0 %.

Po dvou po sobě jdoucích letech nárůstu se emise skleníkových plynů ve členských státech EU-15 ve srovnání s rokem 2001 mírně snížily. Jak ukazuje obrázek 1, byly emise v roce 2002 o 0,5 % nižší než v roce 2001, čímž se dostaly o 2,9 % pod hodnoty emisí základního roku. Vzdálenost od lineární kjótské cílové přímký se snížila o 0,2 % na 1,9 %. Aby se dosáhlo dalších snížení emisí nezbytných pro splnění kjótského cíle, je potřeba účinně provádět stávající a doplňující politiky a opatření.

Celkové prognózy pro scénář „se stávajícími vnitrostátními politikami a opatřeními“ pro EU-25 ukazují, že členskými státy, jež předpokládají dosažení svých kjótských cílů, jsou: Česká republika, Estonsko, Maďarsko, Lotyšsko, Litva, Polsko, Slovensko, Švédsko a Spojené království. Podobně lze vyvodit i z celkových prognóz pro scénář „s doplňujícími politikami a opatřeními“ pro EU-15, že plánované zapojení kjótských mechanismů bude dostačující pro dosažení společného kjótského cíle pro EU-15 (obrázek 1).

Obrázek 1: Emise skleníkových plynů v EU „15“ do roku 2002 a prognózy do roku 2010

² Údaj pro EU-25 je odhadem pro všech 25 členských států, avšak vychází z údajů o emisích pouze 24 členských států, protože údaje pro Kypr nebyly k dispozici.

³ Základním rokem pro většinu členských států, pokud jde o CO₂, metan (CH₄) a oxid dusný (N₂O), je rok 1990; pro fluorované plyny je však základním rokem rok 1995. Pro Maďarsko je základním rokem, pokud jde o CO₂, CH₄ a N₂O, průměr z let 1985 až 1987, pro Slovinsko rok 1986 a pro Polsko rok 1988; základním rokem pro Francii a Finsko, pokud jde o fluorované plyny, je rok 1990.

Je však třeba poznamenat, že prognózy na základě scénářů „*se stávajícími opatřeními*“ a „*s doplňujícími opatřeními*“ dosud nezahrnují některá důležitá opatření, která se zatím neuplatňují, například schéma EU pro obchodování s emisemi, které vstoupí v platnost 1. ledna 2005. Obdobně nezahrnují prognózy emise a propady ze změn ve využívání krajiny a lesnictví (LULUCF).

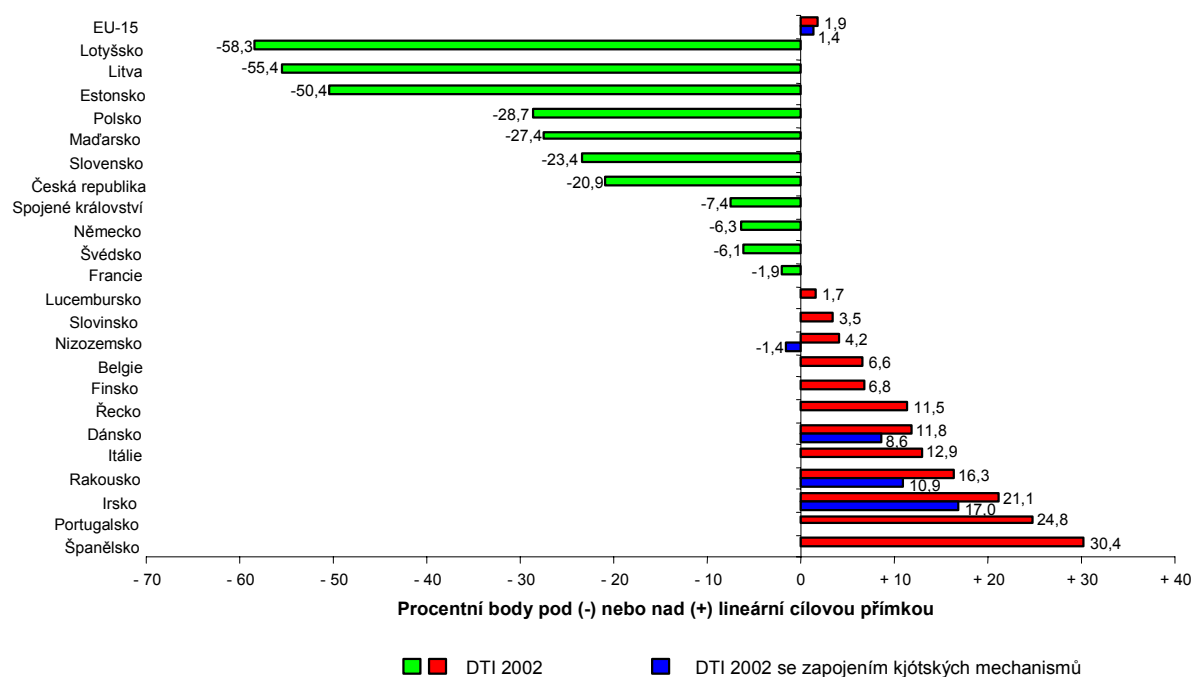
Na úrovni Společenství došlo během posledního roku k významným pokrokům díky přijetí a provádění několika klíčových společných a koordinovaných politik a opatření vyplývajících z Evropského programu pro změnu klimatu (ECCP), například směrnice o propojení projektových mechanismů s obchodováním s emisemi skleníkových plynů, rozhodnutí Rady o monitorování emisí skleníkových plynů ve Společenství, směrnice o podpoře kombinované výroby tepla a elektřiny, návrhu nařízení o fluorovaných skleníkových plynech, návrhu rámcové směrnice o požadavcích na ekologickou účinnost energetických výrobků a návrhu směrnice o účinnosti v konečné spotřebě energie a o energetických službách, a z vyhodnocení národních alokačních plánů podle schématu pro obchodování s emisemi.

Veškerá opatření, která se Komise zavázala navrhnout v letech 2002 až 2003, byla již skutečně předložena, s výjimkou celkového rámce pro využívání a zpoplatnění infrastruktury v odvětví dopravy a referenčního dokumentu o obecných technikách energetické účinnosti v rámci integrované prevence a omezování znečištění (IPPC). Mnoho návrhů již bylo institucemi EU přijato.

Platné či Komisí již navržené právní předpisy by podle **ex ante** odhadů ECCP vedly k potenciálním snížením emisí o přibližně 350 až 430 milionů tun CO₂ ekvivalentu v EU-15, což by odpovídalo snížení „-8 %“. Očekává se, že ke snížení emisí v důsledku těchto opatření dojde v následujících dvou letech, ale projeví se až v údajích o emisích za rok 2006, které budou zveřejněny v monitorovací zprávě za rok 2008. Většina politik a opatření musí teprve prokázat svoji účinnost a vyžaduje pečlivé a rychlé provádění na vnitrostátní úrovni a rovněž vhodné monitorování a kontrolu.

Výsledky jednotlivých členských států jsou dosud rozdílné. Jedenáct členských států je na dobré cestě dosáhnout svých závazků ke snížování emisí, jak je patrné z obrázku 2.

Obrázek 2: Ukazatele vzdálenosti cíle (v indexových bodech = procentech) pro EU-25

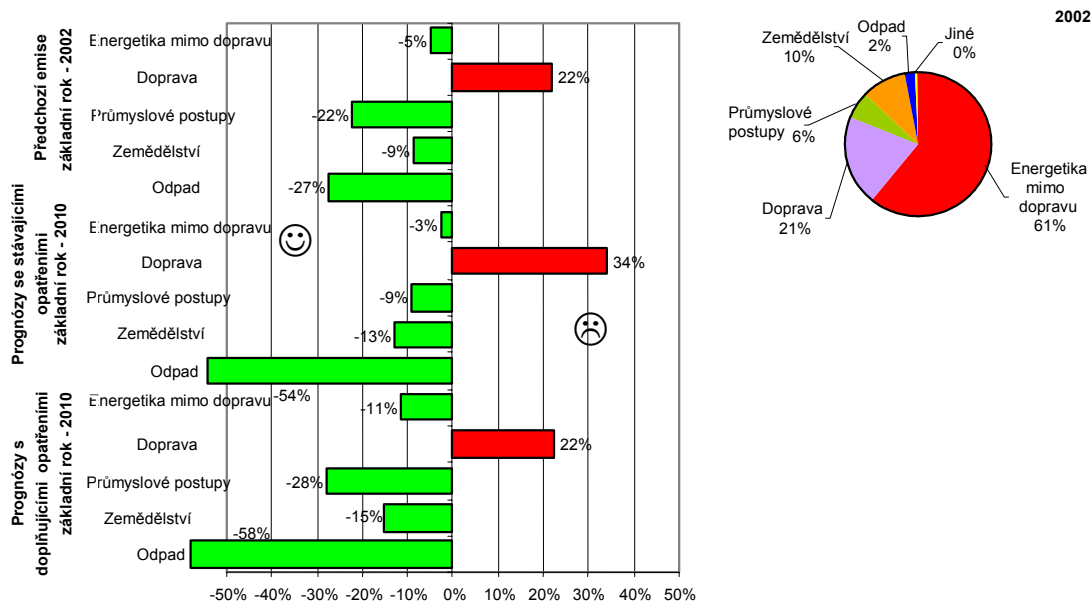
Poznámka: Vzdálenosti cíle uvedené v procentních bodech ohledně emisí základního roku (sloupec) ukazují odchylky mezi hypotetickým cílem (v roce 2002) a tím, čeho bylo skutečně dosaženo (v roce 2002), a to za předpokladu, že ke snížováním vyjádřeným jako procentní podíl hodnot základního roku dochází lineárně. Předpokládá se, že členské státy plní své cíle zcela na základě vnitrostátních opatření, a není zde proto zohledněno zapojení Kjótských mechanismů nebo propadů podle Kjótského protokolu. Kypr a Malta nejsou smluvními stranami přílohy I Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu, a proto pro ně neplatí žádné cíle stanovené v rámci Kjótského protokolu.

Zdroj: EEA, 2004

Z těchto zemí jsou Francie, Německo, Švédsko a Spojené království členské státy EU-15, které jsou na dobré cestě dosáhnout svých závazků podle ujednání o sdílení zátěže (rozhodnutí Rady 2002/358/ES). 12 členských států je však stále nad cílovou přímkou: Irsko, Portugalsko a Španělsko o více než 20 %. U pěti členských států se rozdíl dokonce zvětšil, u třech (Finsko, Portugalsko a Španělsko) o více než 1 % ve srovnání s rokem 2001.

Pokud jde o emise hlavních odvětví hospodářství, znázorňuje obrázek 3 změny v EU-15 od roku 1990. Při pohledu na statistiky jednotlivých zemí je nejzajímavějším výsledkem to, že v protikladu k obecnému trendu se ve Spojeném království a Německu snižují emise v dopravě – v Německu již třetí rok po sobě. To by mohlo být důsledkem více faktorů, jako je zlepšení účinnosti paliv, zvýšení cen paliv a rozsáhlejší dopravní politiky.

Obrázek 3: Změny emisí skleníkových plynů v EU-15 podle odvětví v letech 1990 až 2002, odvětvové prognózy na základě stávajících a doplňujících opatření pro období 1990 až 2010 a podíl odvětví v roce 2002⁴

⁴ Pro většinu členských států je základním rokem pro fluorované plyny rok 1995, ne 1990. Tato skutečnost by mohla mírně pozměnit údaje pro průmyslové postupy, nejsou však k dispozici údaje pro rok 1990 pro všechny členské státy.